

*Informācija plašsaziņas līdzekļiem
2017. gada 8. maijā*

Ar daudzveidīgām norisēm nedēļas nogalē atklāta Latvijas valsts simtgade

4.maijā ar sirsnīgiem un daudzveidīgiem notikumiem visā Latvijā, kā arī tālu aiz tās robežām atklāta Latvijas valsts simtgade. Laika apstākļu lutināti pasākumi brīvdabā bija plaši apmeklēti, pulcējot cilvēkus vairāk nekā 200 Baltā galdauta svētku svinību vietās, 100 simtgades ozolu stādīšanas pasākumos akcijā „Apskauj Latviju” un vairāk nekā 20 pasākumos Latgales kongresa simtgades programmā.

Teju 600 000 iedzīvotāju (32% Latvijas iedzīvotāju vecumā no 15 līdz 74 gadiem) plānoja iesaistīties kādā no simtgades atklāšanas notikumiem, liecina Kantar TNS/LNT raidījuma „900 sekundes” veiktā aptauja nedēļā pirms atklāšanas. Simtgades notikumu atspoguļošanā aktīvi iesaistījās plašsaziņas līdzekļi, ļaujot sekot līdzi Latvijas valsts simtgades atklāšanas notikumiem tiešraidēs, ziņu speciālizlaidumos un simtgadei veltītajos raidījumos.

Unikālā akcija „Apskauj Latviju” 4.maijā rīta agrumā sākās Latvijas Ziemeļu, Dienvidu, Rietumu un Austrumu galējos punktos Ipiķos, Demenē, Nīcā, un Pasiēnē, un ar pasākumiem un plašu apmeklētāju loku turpinājās visas dienas garumā pie robežas esošo 45 pašvaldību teritorijās. Akcijā „Apskauj Latviju” 4.maijā iestādīti 100 Latvijas simtgades ozoli, kas simboliski iezīmē Latvijas robežlīniju, papildus tam daudzi cilvēki kokus stādīja arī savos īpašumos. Daugavpilī simtgadei tapusi 100 ozolu aleja.

Ozulus pašvaldību rūpīgi izvēlētās simboliskās vietās stādīja vietējie iedzīvotāji un novadu domes pārstāvji, kopā ar Iekšlietu ministrijas dienestu un institūciju pārstāvjiem, Jaunsargiem un mazpulkiem. Vairākās pašvaldības tika godinātas senākās, kā arī kuplākās novadu ģimenes - Ozolu stādīšana Apes novadā tika uzticēta Kozuliņu ģimenei, kura Apē dzīvo jau trešajā paaudzē, Salacgrīvā - Danču ģimenes četrām paaudzēm. Kopā ar Bauskas novada domes vadību ozolus stādīja Bauskas novada vecākie iedzīvotāji, savukārt ozolu stādīšana Dundagā tika uzticēta Dundagas vidusskolas izcilākajiem un talantīgākajiem skolēniem. Nīcā un Liepājā simtgades ozolu stādīja un simtgadi atklāja Valsts prezidents, Latvijas valsts simtgades patrons Raimonds Vējonis. Pie Latvijas Nacionālās bibliotēkas simbolisku simtgades ozolu stādīja Saeimas priekšsēdētāja Ināra Mūrniece un LNB direktors Andris Vilks.

Ozola stādīšanas norises katrā vietā bagātināja dažādu māksliniecisko kolektīvu uzstāšanās. Vairākās vietās akcija norisinājās kopā ar kaimiņvalstīm – Rundālē un Priekulē kopā ar Lietuvas kolektīviem, Ainažos un Rūjienā ar Igaunijas, Krāslavā ar Baltkrievijas kolektīva līdzdalību. Ainažos 4.maijā ne tikai stādīti ozoli, bet arī atjaunota kāda teju 100 gadu veca tradīcija - Latvijas un Igaunijas iedzīvotāju sacīkstes virves vilkšanā. Virvi izdevies ievilk Latvijas pusē.

Ozols ir simboliska zīme aizsākumam un turpinājumam, tādēļ vairākas pašvaldības simtgades atklāšanas ietvaros plāno konkrētās simtgades ozola teritorijas attīstību un labiekārtošanu. Tā piemēram, Priekules novada Gramzdas pagastā izstrādāts īpašs projekts teritorijas labiekārtojumam un tiek veidoti simboliski vārti uz Latviju. Līdzīgi teritorijas plāno sakārtot un attīstīt arī Jelgavas novada Vilces pagastā, Saulkrastos, Vaiņodē. Vairākās vietās tiek īpaši izceltas nozīmīgas vēsturiskas vietas. Saldus novada Ezeres pagastā plāno uzsākt lapkoku parka izveidi vēsturiskajā pirmajā mazpulcēnu dārzā, kas veidots 1935.gadā, savukārt Limbažu novadā ozols tika stādīts Latvijas himnas autora Baumaņu Kārļa dzimtajā vietā.

Plaši lielākos un mazākos notikumos svinēti **Baltā galdauta svētki**, lai godinātu Latviju tās otrajā dzimšanas dienā – PAR dienā, kad Latvijas PSR Augstākā padome pieņēma deklarāciju Par

Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu. Publiski pieejamā informācija liecina, ka Baltā galdauta svētki tika svinēti vēl plašākā nekā pērn, kad pirmo gadu tika aizsākta šī tradīcija. Svētkus bagātināja koncerti, sadziedāšanās, dzejas lasījumi, brīvdabas kino seansi un citas norises.

Rīgā Balto galdautu svētkus plaši aicināja svinēt Latvijas Nacionālajā bibliotēkā, Esplanādē, kā arī Brīvības bulvāra svētkos pie Ministru kabineta. Jau otro gadu sanākšanu pie balti klāta galda un kaimiņu iepazīšanu, ko papildināja ozola stādīšana, rīkoja Brīvības gatves 354.nama iedzīvotāji. Koka ēku renovācijas centrs „Koka Rīga” organizēja pasākumu „Balti galdauti, baltas domas”, kur skanēja koncerti, notika motociklu parāde, kā arī bērniem veltīta zīmējumu teātra izrāde, radošās darbnīcas un spēles. Īpašu 4.maija programmu Rīgas pasažieru ostā piedāvāja Kuģis Romantika, bet sirsniņu atmosfēru apkaimes iedzīvotājiem radīja topošā Magdalēnas kvartāla saimnieki Antonijas ielā.

Plaši Baltā galdauta svētki tika svinēti Latvijas novados. Salaspils kultūras nama „Rīgava” Mūzikas un mākslas dārzs piedāvāja tikšanos ar spilgtām Salaspils personībām: dzejnieku Knutu Skujenieku, rakstnieku Jāni Ūdri, vēsturnieku Jāni Šiliņu, vides žurnālisti Vaidu Salcēviču, NBS virsnieku majoru Pēteri Plečkeni un citiem. Vairākos novados svētkus svinēja aktīvi - Inčukalna iedzīvotāji svētkus atzīmēja ar kopīgām brokastīm un velobraucieni, savukārt Kalētu pagasta iedzīvotāji ar Tvīda velobraucieni, iepazīstot apkārtni. Mērsragā balti klāts galds sagaidīja orientēšanās sacīkšu finišā.

Baltu galdautu šajos svētkos klāja vairākās Latvijas skolās un pirmskolas izglītības iestādēs – Olaines 2.vidusskolas skolēni sadziedājās un sadancojās, kā arī kopīgi klāja galdu, apguva jaunas zināšanas par Latvijas vēsturi un nacionālajiem ēdieniem. Siguldas pirmsskolas izglītības iestādē „Pasaciņa” bērni gāja rotaļās un apguva latviešu dančus, savukārt Talsu novada Upesgrīvas internātpamatskolā notika dokumentālās filmas „Atmodas antoloģija” demonstrēšana un svētku mielasts pie kopīgi klāta svētku galda.

Baltā galdauta svētku tradīcija iedibināta arī ārpus Latvijas. Itālijā, Milānas provincē trīs dienu Eiropas latviešu nometne „Ceļā uz Baltā galdauta svētkiem” noslēdzās ar kopīgiem svētkiem pie balti klāta galda sarunās un stāstos ar kopā sagatavotiem priekšnesumiem un muzicēšanu Luksemburgas bērnu folkloras kopas „Mazās dzērves” vadībā. Baltā galdauta svētkos 4. maija vakarā Vācijas pilsētā Ķelnē piedalījās Latvijas hokeja valstsvienība pilnā sastāvā kopā ar Latvijas Republikas vēstniecības Vācijā vadītājas vietnieku Jāni Bērziņu un vēstniecības darbiniekiem. Baltā galdauta svētkus latvieši svinēja arī Lietuvā, un pēc Latviešu-dāņu biedrības iniciatīvas Dānijā. Sveicot Latviju simtgades atklāšanā, baltu galdautu bija klājusi arī Igaunijas simtgades svinību komanda.

Latgalē norisinājās plaša 1917.gada **Latgales latviešu kongresa simtgadei veltīta programma**, izceļot pirms simts gadiem notikušā kongresa vēsturisko nozīmi, godinot izcilās Latgales personības, latgaliešu valodu, Latgales keramiķus, dažādu tautību ieguldījumu Latvijas valsts tapšanā. Īpaši bija apmeklēts svētku gājiens un Latgales kongresa simtgadei veltītā pieminekļa atklāšana Rēzeknē 5.maijā un Baltā galdauta svētki Daugavpilī 6.maijā.

Aizkustinoša bija Sibīrijas latgaliešu dalība svētku norisēs, vairāki no viņiem uzstājās 4.pasaules latgaliešu saietā, kas kopumā pulcēja teju 800 dalībniekus un viesus.

Festivālā parkā pie Latgales vēstniecības „Gors” naktī no 5. uz 6.maiju izskanēja Latgaliešu valodas nakts, kurā piedalījās „Borowa MC”, „Bez PVN”, „Dabasu Durovys”, „Green Novice”, „Sovvaļņiks”, „Laimas Muzykanti”, „Kapļi”, Guntra Kuzmina, Vincents Kūkojs, Ligija Purinaša, Anna Rancāne, Oskars Orlovs (Raibīs), Juoņs Ryučāns (Ivars Magazeinis), Sandra Ūdre, Mārīte Slišāne un citi mākslinieki un literāti.

Latgales kongresa simtgades programmas centrālie notikumi aizsākās 1.maijā ar fabulu svētkiem Franča Trasuna muzejā „Kolnasāta” Sakstagalā, kur piedalījās skatuves runas konkursa

„Vuolyudzāni” uzvarētāji, literāti, mūziķi, politiķi, Rēzeknes Tautas teātra aktieri. Programma noslēdzās 7.maijā ar pasākumu ģimenēm „100 Latgales podi Latgales Simtgades kongresam”.

6.maija vakarā Daugavpils teātrī pirmizrādi piedzīvoja izrāde „Nūgrymušo pile”. Izrāde ir latgaliešu valodā un tās pamatā ir ievērojama latgaliešu un latviešu kultūras un garīgā darbinieka, valstsvīra un literāta Franča Trasuna luga. „Nūgrymušo pile” ir uz varoņteiku pamata veidota luga, kurā caur mītiem apvienotiem ar vēsturisku realitāti tiek aktualizēta spēcīga nacionālā ideja un identitāte. 15.maijā muzikālā izrāde būs skatāma Rīgā.

Plašāk Latvijas valsts simtgades digitālajā platformā www.lv100.lv

Foto izlase: <https://failiem.lv/u/j535ezqf>

Vairāk foto no Latvijas valsts simtgades atklāšanas notikumiem:
<https://www.flickr.com/photos/latvia100/albums>

Papildu informācija:

Linda Pastare

Latvijas valsts simtgades biroja sabiedrisko attiecību speciāliste

Kultūras ministrija

Tel.: 67330339

Mob.tel.:29374438

e-pasts: Linda.Pastare@km.gov.lv

www.lv100.lv